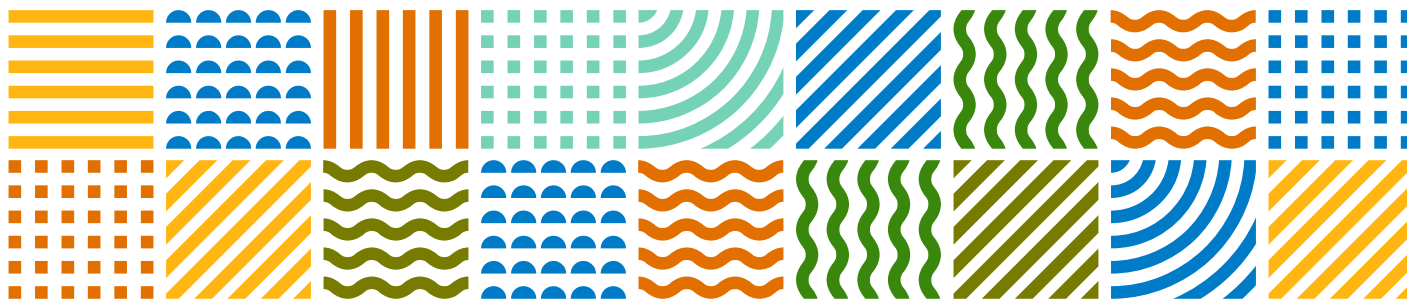


Uitnodiging - 21 november 2025

Werkplaats Netwerk Platteland



Het landschap van de toekomst

Het Nederlandse landschap is voortdurend in beweging. Het is het resultaat van de wisselwerking tussen bodem, natuur en mens, een dynamisch samenspel dat vraagt om evenwicht. Boeren spelen hierin een onmisbare rol: zij beheren, onderhouden en geven vorm aan het landschap van vandaag én morgen. Maar hoe ziet dat landschap van de toekomst eruit? Wat betekent dit voor je agrarische bedrijf, je omgeving en je inkomen? En hoe helpt het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) hierbij?

Tijdens de zesde Werkplaats Netwerk Platteland op 21 november 2025 gaan we hierover in gesprek vanuit verschillende perspectieven. We verkennen ook de kansen. Denk aan: verdienmodellen via het GLB zoals de eco-regeling, vergoedingen voor beheer via ANLB of landschapsfondsen, en waarde toevoegen aan het agrarische bedrijf via landschap, natuur of recreatie. Een dag vol ontmoeting, inspiratie en praktijk, waarin boeren, beleidsmakers, onderzoekers en gebiedspartijen samen vooruitkijken.

10.00 - 12.00 uur

Ochtendprogramma

Tijdens de plenaire ochtend van de Werkplaats nemen we je mee in het thema 'Het landschap van de toekomst'. We reizen van het verleden naar het heden en verkennen samen hoe het platteland zich verder kan ontwikkelen. Inspirerende sprekers uit beleid en praktijk delen hun visie vanuit verschillende perspectieven als natuur, verdienmodellen, ruimte en gezondheid, innovatie en landbouw. Samen leggen we letterlijk en figuurlijk de stukjes van de puzzel voor het landschap van de toekomst. Het wordt een inspirerende ochtend vol inzichten, ontmoetingen en nieuwe verbindingen voor iedereen die het platteland een warm hart toedraagt.

12.00 - 15.30 uur

Middagprogramma

Na de lunch is het tijd voor verdieping en ontmoeting. Je hebt de keuze uit twee routes: je volgt twee interactieve werkbanken in het Natuurmuseum Fryslân of je bezoekt het erf van boer Smink in Baaium en ontdek je hoe oud greppelland, natuur en innovatie samenkomen in een levend landschap. Beide opties bieden volop ruimte voor uitwisseling, inspiratie en praktische inzichten.

De excursiegroep vertrekt om **12.15 uur** per bus vanaf het Natuurmuseum Fryslân en ontvangt een lunchpakket voor onderweg. Deelnemers aan de werkbanken blijven op locatie en volgen twee sessies. Via het aanmeldformulier je keuzes doorgeven. Let op: voor de excursie geldt een beperkt aantal plaatsen.

13.00 - 14.45 uur

Veldexcursie: Het landschap door de tijd

Ga mee op reis door het verleden, heden en toekomst van het Friese landschap. Tijdens deze excursie leer je het landschap 'lezen' en ontdek je de waarde van oud greppelland. In Baaium bezoeken we het erf van boer Smink, waar via het project Herstel Agrarisch Cultuurlandschap en de Erfgoeddeal Greppelland diverse elementen nieuw leven kregen. Je ziet met eigen ogen een natuurvriendelijke oever, een drenkpoel en modern kruidenrijk greppelland. Zo ervaar je hoe erfgoed, natuur en innovatie samenkomen in een levend landschap.

Meld je aan voor de Werkplaats!

Datum: Vrijdag 21 november 2025

Tijd: 10.00u Inloop
10.30u Start programma
15.30u Afsluiting en netwerkborrel

Locatie: Natuurmuseum Fryslân
Schoenmakersperk 2, 8911 EM Leeuwarden

Direct aanmelden

Deelname aan de Werkplaats is gratis. Na de aanmelding ontvang je verdere praktische informatie. Voor deelname aan deze Werkplaats zijn 4 PE-punten geaccrediteerd door de Vereniging Agrarische Bedrijfsadviseurs.



13.00 - 15.15 uur

Werkbanken

De Werkplaats zou niet compleet zijn zonder werkbanken. In twee rondes ga je actief aan de slag met actuele thema's op het snijvlak van landbouw, natuur, beleid en praktijk. Dit biedt de kans om kennis te delen, vragen te stellen, ervaringen uit te wisselen en samen mogelijke oplossingen te verkennen. Je kiest vooraf twee werkbanken die aansluiten bij jouw interesse of expertise.

Werkbank 1

In gesprek over de toekomst van het GLB

Deze zomer zijn door de Europese commissie de nieuwe voorstellen voor het GLB gepubliceerd. De teamleden van het **toekomst GLB-team** van het **ministerie van LNVN** organiseren deze werkbank en geven een update van deze voorstellen, de Nederlandse reactie en het proces in Europa. Daarnaast is er ruimte voor het stellen van vragen en discussie. Ook lanceren we tijdens deze sessie een grote vragenlijst rondom toekomst GLB.

Werkbank 2

Gaan weidevogelbeheer en toekomstbestendige bedrijfsvoering samen?

Hoe combineer je zorg voor weidevogels met een toekomstbestendige bedrijfsvoering? Maatregelen als plas-dras en mozaïekbeheer zijn effectief, maar vragen tijd, geld en aanpassingen in de bedrijfsvoering. We verkennen samen hoe ecologische meerwaarde, certificering, regelingen en vergoedingen elkaar kunnen versterken. Sprekers uit onderzoek en de praktijk, **Nico Polman (WUR)**, **Age Flapper** en **Jeroen de Vries (Collectief Súdwestkust)**, delen ervaringen, inzichten en kansen. Je gaat naar huis met tips om ecologie, economie en bedrijfsvoering in balans te brengen.

Werkbank 3

Gezond eten uit de omgeving – korte ketens en landschap

Consumenten willen steeds vaker weten waar hun voedsel vandaan komt en wat de impact is op landschap en gezondheid. In deze werkbank verkennen we hoe boeren, consumenten en gemeenten korte ketens kunnen versterken. O.a. **Bregje Hamelynck (De Voedselwerkplaats)** deelt hoe samenwerking en co-creatie leidt tot eerlijke prijzen, regionale identiteit en meer waardering voor lokaal voedsel. We bespreken kansen voor collectieve afzet, gebiedssamenwerking en nieuwe verdienmodellen, met voorbeelden uit Friesland en Groningen, zoals De Streekboer, de Friese Voedselbeweging en het Covenant Gezond Eten.

Werkbank 4

Doordacht Dooraderd - naar een groenblauwe dooradering van het agrarisch gebied in Nederland

In 2022 is door een groot aantal organisaties vol ingezet op het Aanvalsplan Landschap, dat als doel heeft om in 2050 10% van het landelijk gebied te dooraderen met groenblauwe landschapselementen. Brabants Landschap onderzocht samen met partners hoe financiële en beleidsinstrumenten hierbij kunnen helpen **Carlo Braat** van **Brabants Landschap**, geeft een toelichting op deze instrumenten en gaat graag in gesprek met het publiek.

Werkbank 5

Mienskip, Noaberschap en lokale netwerken: hun rol in het landschap van de toekomst.

Mienskip staat voor de verbondenheid binnen een gemeenschap, ontstaan uit de gezamenlijke strijd tegen het water: alleen samen kon men terpen en dijken bouwen. Van oudsher brengt het landschap boeren, bewoners en organisaties samen. In deze werkbank verkennen we lokale initiatieven: hoe werken zij aan landschap én brede welvaart? We onderzoeken de rol van lokale netwerken in het landschap van de toekomst.

Werkbank 6

Het landschap met een strik erom: Hoe creëer je draagvlak voor beheer/behoud van het landschap?

In Nationaal Landschap **Noardlike Fryske Wâlden** werken boeren al generaties samen met het landschap. Sinds oktober is het gebied benoemd tot Icoonlandschap. Het beheer van houtwallen, singels en kruidenrijke randen en sloten is hier onderdeel van de bedrijfsvoering. Maar hoe vergroten we ook buiten de agrarische sector de waardering voor dit unieke landschap? We gaan in gesprek over het creëren van draagvlak en krijgen handvatten voor projecten op eigen bedrijf of in de eigen omgeving.

Werkbank 7

Monitoren van landschapselementen – van subsidie tot resultaat

Steeds meer overheden werken aan het monitoren van ons landschap. LNVN lanceerde samen met NEO een Landschapsmonitor, evenals de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Daarnaast ontwikkelen ook diverse provincies hun eigen systemen. Maar hoe effectief zijn subsidies en regelingen uit het GLB en ANLB eigenlijk voor landschapselementen? En hoe wordt afgestemd met andere monitoring zoals voor Groenblauwe dooradering of Basiskwaliteit Natuur? Experts van **Cultuurland Advies** nemen je, in samenwerking **Regieorganisatie GLB** en **provincies**, mee in de nieuwste inzichten, methodieken en pilots. Je ontdekt hoe monitoring helpt om effect, kwaliteit en toekomstig beleid beter in beeld te brengen.

Werkbank 8

Hét perfecte GLB, een out of the box brainstorm

Als jij het GLB mocht ontwerpen, hoe zou dat er dan uit zien? In deze out of the box brainstormsessie gaan we er samen over filosoferen. Waar hebben boeren écht behoefte aan? Welke maatschappelijke doelen moet het GLB dienen? Hoe ziet het perfecte GLB eruit? Samen met de **provincies** en het **ministerie van LNVN** brainstormen we over de toekomst van het GLB.



Werkbank 9

De landschapsbiografie: bouwen met verleden, heden en toekomst

Hoe sluit je jouw boerenbedrijf optimaal aan bij het landschap? In deze werkbank combineren we twee invalshoeken. Met de Nije Pleats-methodiek werken boer, (landschaps)architect, gemeente en welstandsorganisatie samen aan een efficiënte, praktische en fraaie inrichting van erf en gebouwen. De Landschapsbiografie geeft inzicht in cultuurhistorische kernkwaliteiten en inspireert bij bedrijfsuitbreiding. Zo versterken historie en toekomst elkaar. Je krijgt inspiratie en praktische tips om je bedrijf beter in te passen, met oog voor omgeving en ruimtelijke kwaliteit.

Werkbank 10

Herstel agrarisch cultuurlandschap: kansen voor greppelland in Fryslân

Hoe kunnen boeren bijdragen aan het herstel van ons agrarisch cultuurlandschap? In Fryslân is hiervoor onder het GLB de regeling Herstel Agrarisch Cultuurlandschap beschikbaar, met maatregelen voor de aanleg van houtsingels en inpassing van boerenerven maar ook het herstel van greppelland. In deze werkbank delen **Landschapsbeheer Friesland**, onderzoekers van de **Rijksuniversiteit Groningen** en betrokken boeren hun ervaringen en inzichten. Ontdek hoe ecologie, erfgoed en praktijk samenkomen, welke kansen het biedt én hoe samenwerking dit herstel kracht bijzet.

Werkbank 11

Hoe verdelen we de ruimte tussen stad, natuur en landbouw?

Nederland staat voor grote ruimtelijke keuzes: hoe verdelen we de ruimte tussen verstedelijking, natuur, recreatie en landbouw? De Ontwerp-Nota Ruimte (2025) vormt de basis voor dit gesprek. In deze werkbank bespreken we hoe belangen elkaar versterken of juist botsen, en welke rol verschillen tussen provincies spelen. Ook komt de vraag aan bod of we toewerken naar één nationaal landschapsconcept of juist regionale diversiteit. Beleidskaders zoals NOVI, POVI en BOVI en de rol van het **ministerie van VRO** en **provincies** worden hierbij verder uitgediept.

Werkbank 12

Grond en duurzaamheid: kansen voor boeren in een krappe markt

Hoe houden we in Nederland ruimte voor boeren die extensiever en duurzamer willen werken? Hoge grondprijzen vormen een uitdaging, maar nieuwe kansen ontstaan door de herziening van de pachtwet, alternatieve financiering en instrumenten zoals afwaardering.

In deze werkbank bespreken we hoe grond bereikbaar blijft en hoe grondgebonden subsidies en gebiedsgerichte maatregelen duurzame verdienmodellen versterken. Met o.a. **Krijn Poppe (Raad voor de leefomgeving en infrastructuur)** en **Jop Woltjer (WUR)** verkennen we oplossingen die economie en ecologie verbinden voor een toekomstbestendige grondmarkt.

Werkbank 13

Innovatieve boeren en plattelandsbewoners bouwen aan het landschap van de toekomst

Hoe kunnen nieuwe vormen van landschapsbeheer hand in hand gaan met productie, innovatie en ondernemerschap? Dat laten we zien aan de hand van inspirerende praktijkvoorbeelden. **Evert Prins (Louis Bolk Instituut)** neemt ons vanuit het project Agroforestry Blueprint mee in de veranderingen in het landschap en laat ons zien hoe agroforestry bijdraagt aan bodemkwaliteit, biodiversiteit en robuuste landbouwsystemen. En we gaan in gesprek met een LEADER-project dat het landschap letterlijk verandert door de aanleg van voedselbossen. Het laat zien hoe ecologie, ondernemerschap en lokale gemeenschappen kunnen samengaan in een toekomstgericht verdienmodel. Samen verkennen we hoe boeren en initiatiefnemers hun bedrijf of gebied toekomstbestendig kunnen maken.

Werkbank 14

SOILCRATES - Europese samenwerking voor gezonde bodems

Een gezonde bodem is de basis voor alles wat groeit, voor goede oogsten, schoon water, meer biodiversiteit en een veerkrachtig boerenbedrijf. Toch is 60 tot 70% van de Europese bodems ernstig aangetast. In het kader van de Europese missie 'A Soil Deal for Europe', werkt het internationale project **SOILCRATES** daarom samen met boeren, onderzoekers en overheden aan oplossingen om de bodemkwaliteit te verbeteren. In Noord-Nederland, Ierland, Frankrijk en Spanje start een Living Lab, waar nieuwe kennis en ideeën gedeeld en getest worden. Maak kennis met de doelen, aanpak en eerste inzichten van dit project en ontdek je wat jij kan doen om de bodem op jouw bedrijf te verbeteren.

15.30 uur

Afsluiting

We sluiten de dag gezamenlijk af met een korte reflectie en een sleuteloverdracht. Aansluitend is er een netwerkborrel.